

คู่มือการปฏิบัติงาน

นางวยุรีย์ ศิริโชติ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

นิเทศติดตามโรงเรียนในกลุ่ม CEO วั่งหิน 1

กรอบภารกิจงาน กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการจัดการศึกษา

*****

ที่มาและความสำคัญของคู่มือ

จากการสำรวจระดับคุณธรรมและความโปร่งใสของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและนโยบายของผู้ว่าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ที่กำหนดให้ข้าราชการทุกคนในสังกัดต้องมีคู่มือในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อวัดระดับความโปร่งใสในการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เป็นกลุ่มงานดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา วิเคราะห์วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกัน โดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร ในงานตามภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาที่มีศึกษานิเทศก์แต่ละคนรับผิดชอบตามกรอบงานที่ได้รับมอบหมายจึงต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แต่ละบุคคล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา นำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบกับได้มีการใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และกระทรวงศึกษาธิการมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2561 สำหรับให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงให้มีการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีนโยบายปรับปรุงมาตรฐานและตัวชี้วัดให้มีจำนวนน้อยลง กระชับและสะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง เน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่ยุ่งยาก สร้างมาตรฐานระบบ การประเมินเพื่อลดภาระการจัดเก็บข้อมูล ลดการจัดทำเอกสารที่ใช้ในการประเมิน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรับใหม่จึงมีจำนวนไม่มากจากการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแนวปฏิบัติ

สำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและกรอบมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

ในการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีความสุข ซึ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับจะต้องบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ มีบุคลากรดำเนินการอย่างมีคุณภาพเพื่อส่งผลให้ผลผลิต คือ ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาจึงถือเป็นหน่วยงานหลักที่มีความสำคัญในการนำนโยบายทุกระดับไปสู่การปฏิบัติ บริหารจัดการ จัดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งได้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเกิดสัมฤทธิ์ผลต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

การส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้มีการดำเนินการมาตั้งแต่ปี พุทธศักราช 2541 มีกระบวนการควบคุมคุณภาพและการประเมินคุณภาพซึ่งสอดคล้องกันมีกฎกระทรวงให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ต่อเนื่อง เมื่อสิ้นปีการศึกษา สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) และเตรียมการรองรับการประเมินภายนอกจากสำนักสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) ตามมาตรฐาน 49 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ต่อไป

ความหมาย

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการในการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา การจัดทำแผน การจัดทำระบบสารสนเทศ การพัฒนาสู่มาตรฐาน การนิเทศ ติดตาม ประเมิน การตรวจสอบ ทบทวนและการรายงานผลการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานกระทรวงศึกษาธิการ โดยบุคลากรของสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินงานภายใต้การกำกับ ติดตาม ดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและพัฒนาฝีมือในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการบรรลุผลตามเป้าหมาย
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยพัฒนาส่งเสริมติดตามตรวจสอบและประเมินผลเกี่ยวกับงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา

ขอบเขตงาน

แนวทางสำหรับการปฏิบัติงานและดำเนินการวิจัยพัฒนาส่งเสริมติดตามตรวจสอบและประเมินเกี่ยวกับการดำเนินงานในกลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา และเตรียมรองรับการประเมินจากภายนอกมีกรอบภารกิจของงานดังนี้

1. งานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
2. งานตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการจัดการศึกษา
3. งานส่งเสริมและประสานการประกันคุณภาพการศึกษา
4. งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา

บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์

กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการจัดการศึกษามีกรอบภารกิจงานดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
2. ส่งเสริมพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับปฐมวัย
3. ส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ให้มีเจตคติที่ดีต่อ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
4. รายงานผลของการดำเนินงานที่ส่งผลให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งและได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจากการประเมินคุณภาพภายนอก

กระบวนการทำงาน : ขั้นตอน วิธีปฏิบัติและเคล็ดลับการปฏิบัติงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาว่าเป็นภารกิจที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ต้องดำเนินการ โดยเป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2561 ดังนั้น จึงได้ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนและโรงเรียนได้ อย่างรอบด้านพร้อมทั้งดำเนินการอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ซึ่งยึดหลักการดำเนินงานดังนี้คือ สร้างทีมงานระดมความคิดทำความเข้าใจกรอบภาระงานของระบบการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา จากนั้นดำเนินการสรรหาแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวางแผนดำเนินงานและจัดทำเครื่องมือประเมินที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกภาคส่วนรวมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบขั้นตอนการดำเนินงานทุกขั้นตอนให้เข้าใจตรงกัน เพื่อนำสู่การปฏิบัติพัฒนาตามแผนที่วางไว้โดยประเมินตรวจสอบระบบประกันคุณภาพ นำผลจากการประเมินมากำหนด แนวทางในการปรับปรุงพัฒนางานนำสู่แผนปฏิบัติการของเขตในปีต่อไป

สำหรับขั้นตอนของการนำแนวคิดสู่การปฏิบัติ เริ่มต้นด้วยการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการและนโยบาย สภาพบริบทของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ สรุปลงทำข้อมูลสารสนเทศ กำหนด จุดพัฒนาและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดทีมงานนิเทศและเครือข่ายการนิเทศของทีมนิเทศต่างๆ เช่น ของผอ.สพป.และรอง ผอ.สพป. ทีมนิเทศศึกษานิเทศก์กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทีมนิเทศศึกษานิเทศก์กลุ่มงานประกัน ทีมนิเทศเครือข่ายผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มพัฒนาคุณภาพ จากนั้นจัดทำเอกสารความรู้ คู่มือปฏิบัติการ เครื่องมือประเมิน นิเทศ ติดตาม คู่มือตรวจติดตาม คุณภาพการศึกษา เครื่องมือประเมินระบบการประกันคุณภาพภายใน แนวทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน แนวทางการรายงานผลการประเมินภายใน คู่มือการติดตามการประเมินคุณภาพภายนอกมอบให้กับทีมนิเทศดังกล่าวข้างต้น เพื่อใช้ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในขณะที่มีการปฏิบัติการนิเทศอยู่จะมีการประชุมสัมมนา นำเสนอผลการนิเทศเป็นระยะๆให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อปรับปรุง พัฒนาระบบการนิเทศสะท้อนผลการนิเทศสู่สถานศึกษา จัดทีมบริหารร่วมพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้ระบบการนิเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากนั้นสรุปรายงานผลการนิเทศ เผยแพร่สู่องค์กรสาธารณชน

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารที่ใช้ในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การจัดการศึกษาในสถานศึกษา ประกอบด้วย

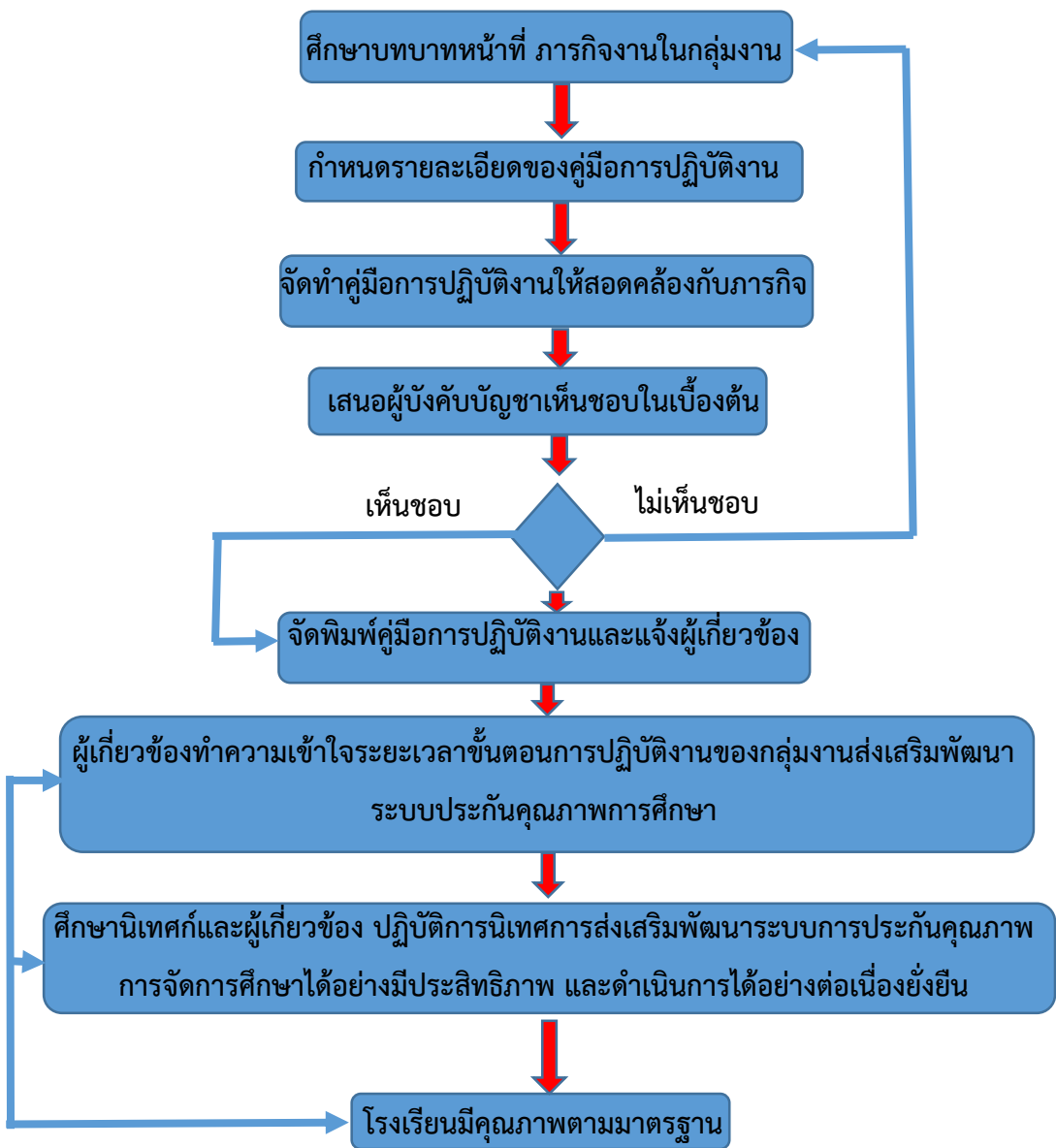
1. พระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 6 มาตรา 48
2. กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2561
3. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ
4. แนวคิดในการประเมินแนวใหม่ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2561
5. แนวคิดการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา

แนวปฏิบัติของระบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

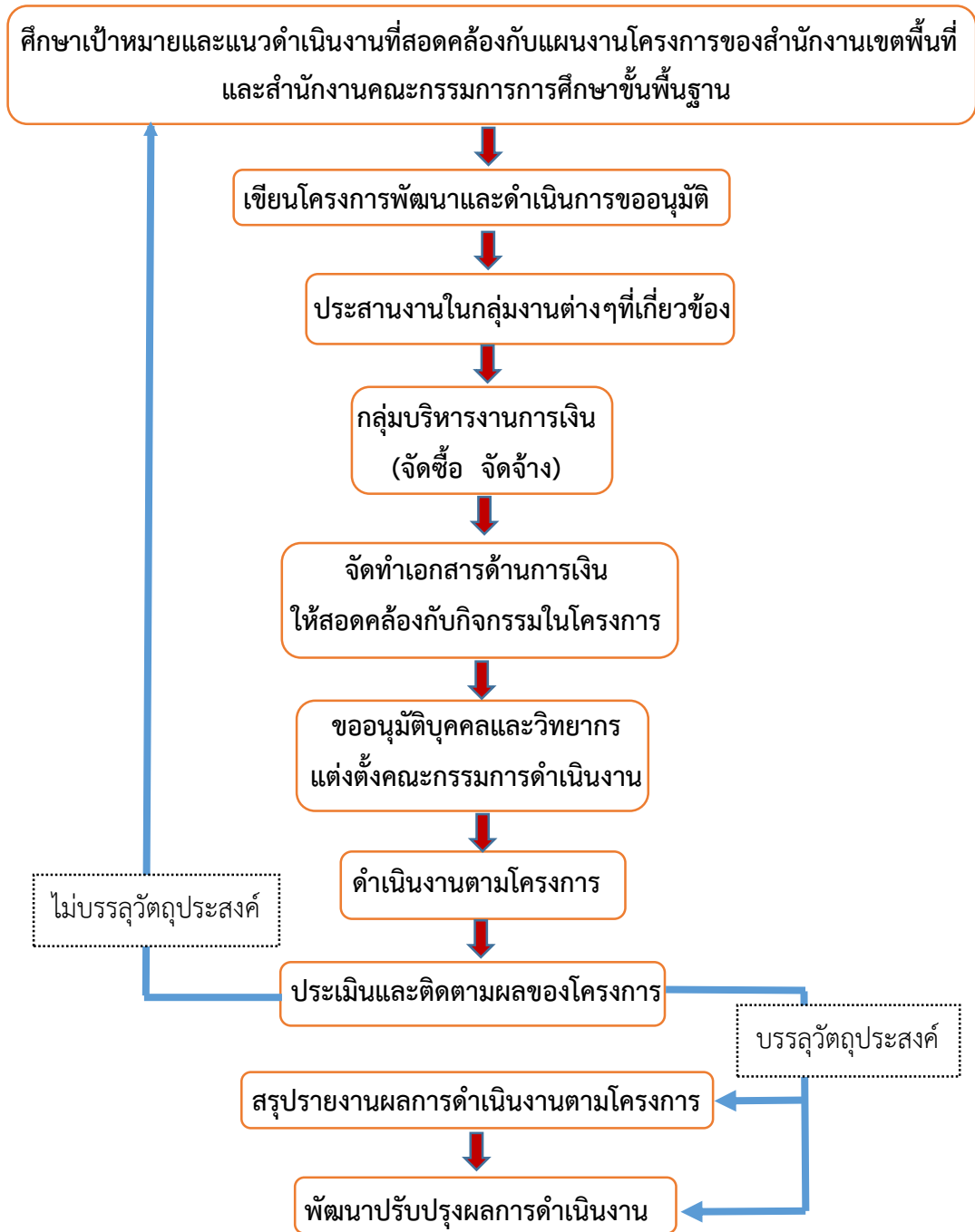
1. ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และนโยบาย
2. จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศ
3. สร้างความตระหนัก การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. จัดทีมงานนิเทศ และเครือข่ายการนิเทศ
  - 4.1 ทีมนิเทศของ ผอ.สพป.และรอง ผอ.สพป.
  - 4.2 ทีมนิเทศของศึกษานิเทศก์กลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 4.3 ทีมนิเทศของศึกษานิเทศก์กลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษา
  - 4.4 ทีมนิเทศเครือข่ายผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 4.5 ทีมนิเทศผู้บริหารโรงเรียนเครือข่าย
5. จัดทำเอกสารความรู้ คู่มือปฏิบัติการ เครื่องมือ ประเมินผล นิเทศ ติดตาม
  - 5.1 คู่มือตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา
  - 5.2 เครื่องมือประเมินระบบการประเมินคุณภาพภายใน
  - 5.3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน
  - 5.4 แนวทางการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน
  - 5.5 คู่มือการติดตามการประเมินคุณภาพภายนอก

6. ดำเนินการนิเทศติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
7. ประชุมสัมมนา นำเสนอผลการนิเทศเป็นระยะให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุง พัฒนาระบบการนิเทศ
8. ทีมบริหารร่วมพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ระบบการนิเทศมีประสิทธิภาพ
9. สรุปผลและรายงานผลการนิเทศ เผยแพร่สู่องค์กร

**กระบวนการทำงานในขั้นตอนการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน
ศึกษานิเทศก์กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา สพ.ศรีสะเกษ เขต 1**

กระบวนการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานในการบริหารโครงการที่รับผิดชอบ
โครงการตามแผนพัฒนา แผนปฏิบัติราชการประจำปี เขียนโครงการและดำเนินการขออนุมัติ

กระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านเอกสารและการโต้ตอบเอกสารตามคู่มือปฏิบัติงาน
(เมื่อมีหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง)

รับหนังสือสั่งการจากสพฐ.หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

พิจารณาก่อนกรองจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังตามระดับของหนังสือสั่งการ

บันทึกเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อทราบและร่วมพิจารณาในการปฏิบัติ และสั่งการให้ดำเนินการ

แจ้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการ

ติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติ

รวบรวมผลการปฏิบัติ

รายงานผลการปฏิบัติ

กระบวนการ ขั้นตอนในการนิเทศติดตามและประเมินผลในโรงเรียนที่รับผิดชอบ

